

**УИЛЪЯМ
ШЕКСПИР**

HAMLET

Уильям Шекспир

Hamlet

«Public Domain»

Шекспир У.

Hamlet / У. Шекспир — «Public Domain»,

Содержание

| | |
|-----------------------------------|----|
| ENSIMMÄINEN NÄYTÖS | 6 |
| TOINEN NÄYTÖS | 56 |
| Конец ознакомительного фрагмента. | 70 |

William Shakespeare

Hamlet

Näytelmän henkilöt:

CLAUDIUS, Tanskan kuningas.

HAMLET, edellisen kuninkaan poika ja nykyisen veljenpoika.

HORATIO, Hamletin ystävä.

POLONIUS, ylimmäinen kamariherra.

LAERTES, hänen poikansa.

VOLTIMAND, |

CORNELIUS, |

ROSENCRANZ, | Hoviherroja.

GYLDENSTERN, |

OSRICK, |

Aatelismies. |

Pappi.

MARCELLO, | Sotaherroja.

BERNARDO |

FRANSISCO, sotamies.

REINHOLD, Poloniuksen palvelija.

Sotaväen päällikkö.

Englannin lähettiläitä.

Hamletin isän haamu.

FORTINBRAS, Norjan prinssi.

Näyttelijöitä.

Kaksi haudankaivajaa.

GERTRUD, Tanskan kuningatar, Hamletin äiti.

OPHELIA, Poloniuksen tytär.

Hoviherroja ja hovinaisia, upseereja, sotamiehiä, merimiehiä, lähettiläitä ja seuralaisia.

Tapahtumapaikka: Tanska.

ENSIMMÄINEN NÄYTÖS

Ensimmäinen kohtaus

Helsingörissä. Terassi linnan edustalla

(Fransisco pitää vahtia. Bernardo tulee.)

BERNARDO

Ken siellä?

FRANSISCO

Ei, mulle vastatkaa! Seis! Ken se on?

BERNARDO

Eläköön kuningas!

FRANSISCO

Bernardo?

BERNARDO

Sama mies.

FRANSISCO

Tulette tunnokkaasti määräaikaan.

BERNARDO

Kakstoista kello on; käy maata sinä.

FRANSISCO

Päästöstä kiitän; onkin tuiman kylmä,
Ja mieltä kourii.

BERNARDO

Onko kaikki ollut
Rauhaista?

FRANSISCO

On; ei hiiren hiiskausta.

BERNARDO

Hyvä! Herran haltuun! Vahtikumppanini
Jos kohtaatte, Horation ja Marcellon,
Niin sanokaatte, että kiirehtivät.

FRANSISCO

He tulevat jo, luulen. – Seis! ken siellä?

(Horatio ja Marcello tulevat.)

HORATIO

Maan ystäviä.

MARCELLO

Tanskan vasalleita.

FRANSISCO

Jumalan haltuun!

MARCELLO

Hyväst', oiva poika!
Ken vahtivuoross' on?

FRANSISCO

Bernardon vuoro.
Jumalan haltuun!

(Menee.)

MARCELLO

Hoi! Bernardo!

BERNARDO

Mitä?
Horatioko?

HORATIO

Samaa sorttia.

BERNARDO

Horatio, terve! Terve, Marcello!

MARCELLO

Tän' yönä onko taas se nähty, mitä?

BERNARDO

En mitään ole minä nähnyt.

MARCELLO

Horatio sen mielenhoureeks väittää,
Eik' usko sitä, vaikka kahdesti
Me olemme tuon hirmunäyn nähneet;
Sen vuoksi häntä vaadin tämän yösen
Kanssamme valvomaan, niin että, taas
Jos näky ilmaantuu, hän havaintomme
Sais vahvistaa ja sitä puhutella.

HORATIO

Pah, joutavia!

BERNARDO

Istukaahan hetki;
Ahdistan vielä kerran korvianne,
Jotk' ovat kuurot tälle ilmiölle,
Min kahten' yönä näimme.

HORATIO

Istukaamme
Ja kuulkaamme, mit' ilmi tuo Bernardo.

BERNARDO

Menneenä yönä,
Kun tähti tuo, mi länsi-ilmall' on,
Valaisi retkellään sen taivaankulman,
Miss' säteilee se nyt, me näimme, minä
Ja Marcello, kun kello juur' löi yksi —

MARCELLO

Vait! Hiljaa! Kah, se tuossa taasen tulee!

(Haamu ilmestyy.)

BERNARDO

Kuningas-vainaan muoto aivan.

MARCELLO

Sinä,
Lukenut mies, Horatio, puhu sille.

BERNARDO

Ilmetty kuningas, vai kuin, Horatio?

HORATIO

Niin on; – mun valtaa hämmästys ja kauhu.

BERNARDO

Puhetta vartoo se.

MARCELLO

Horatio, puhu!

HORATIO

Ken olet sa, jok' anastat yön vallan
Ja sota-asun kirkkaan, jossa Tanskan
Kuningas-vainaa täällä ennen kulki?
Nimessä taivaan vaadin sua, puhu!

MARCELLO

Se vihoissaan on.

BERNARDO

Kah, se astuu pois!

HORATIO

Seis! puhu! Puhu, sua vaadin, puhu!

(Haamu katoaa.)

MARCELLO

Se katosi, ei vastata se tahdo.

BERNARDO

Horatio, mitä? Kalvas oletten
Ja vapisette; eikö muuta tuo
Kuin mielenhouretta? Mit' arvelette?

HORATIO

En, Jumal' auta, tuot' ois uskonut,
Jos sit' ei selvään takais omat silmät.

MARCELLO

Kuninkaan muotoinen se eikö ollut?

HORATIO

Kuin sinä itsesi.
Juur' tuommoinen häll' oli sota-asu,
Kun taistellen hän korskan Norjan voitti;
Noin tuima näkönsä, kun vihapäissään
Hän jäällä Puolan rekijoukot löi.
Se kummallista on.

MARCELLO

Noin, kahdesti, juur' tähän aave-aikaan
Hän ryhdill' uljaall' ohi vahdin astui.

HORATIO

Mit' erittäin tuo merkitsee, en tiedä,
Mut ylipäin sen ennustavan luulen
Murrosta suurta valtakunnassamme.

MARCELLO

Niin, istukaa, ja sanokoon ken tietää,
Miks tähän kovaan, tarkkaan vahdinpitoon
Yöt kaikki alamaista kiusataan?
Miks vaskitykkej' aamust' iltaan tehdään
Ja tuodaan sotatarpeit' ulkomailta?
Miks pakkotyöllä laivanveistäjöitä
Niin kiusataan, ett' areks muuttuu pyhä,
Mi syynä, että tuskaloinen kiire
Yön tekee päivän apukumppaniksi?
Ken siihen vastaa?

HORATIO

Minä. Ainakin
On huhu tämä: viime kuninkaamme,
Sen, jonka haamun juuri äsken näimme,
Tuo Norjan Fortinbras, kuin tiedätten,
Kopean vallanhimon yllykkeestä,
Sotahan vaati; uljas Hamletimme
– Tää puoli mailmaa hänet siksi tiesi —
Löi Fortinbrasin, joka sinetöidyn
Ja lain ja heraldiikan vahvistaman
Sovinnon mukaan, henkens' ohessa,
Menetti voittajalle kaikki maansa.
Vastikkeeks kuninkaamme oli pannut
Maan yhtä suuren, jonka Fortinbras,

Jos voitti hän, ois omaksensa saanut,
Juur' niinkuin nyt, sen saman sovinnon
Ja säädöskirjan mukaan, hänen maansa
Sai Hamlet. Nytpä nuori Fortinbras,
Tulista, hurjaa kiivautta täynnä,
On sieltä, täältä, Norjan rantamailta
Kokoillut maattomia huimapäitä,
Ravinnon, leivän palkast', yritykseen,
Mi kysyy mieltä: tarkoitus ei muu,
— Jonk' aivan hyvin valtiomme tuntee, —
Kuin miekka kädessä ja väkivoimin
Taas voittaa meiltä maat nuo mainitut,
Jotk' isä kadotti. Ja se, ma luulen,
Pääperustus on meidän varustuksiin,
Syy vahdinpitoomme, ja tämän kiireen
Ja hälinän ja homman alkujuuri.

BERNARDO

Ma luulen aivan samaa; senvuoks kai
Tuo aavenäky aseiss' ohi vahdin
Noin kulkee, hahmossa sen kuninkaan,
Jok' on ja oli näihin sotiin syyppää.

HORATIO

Se tolmaa on, mi sokaan hengen silmät.
Vähäistä ennen suuren Julion surmaa,
Kun Rooma voittons' oli kukkuloilla,
Tyhjentyi haudat, ruumiit liinoissaan
Kaduilla Rooman parkuin vaikeroivat;
Veristä kaste, pilkkuj' auringossa,
Tähdillä tulipyrstöt, ja tuo tähti,¹
Tuo kostea, Neptunin vallan perus,
Kuin tuomiopäivän pimeyttä kitui.
Ja yhtäläiset kauhun ajan enteet —
Ikäänkuin sallimuksen airuina
Ja johdantona siihen, mitä seuraa —
Nyt vuoroin maassa, taivaass' ilmestynnä
On meidän maallemme ja kansallemme. —
Mut vaiti! hiljaa! kas, se palajaa!

¹ *Tuo kostea, Neptunin vallan perus.* Tarkoittaa kuuta, joka ikäänkuin vetää puoleensa vettä ja josta meren luode ja vuoksi riippuu.

(Haamu palajaa.)

Sen puhki astun, vaikka se mun nielis. —
Seis, aave! Jos sull' ääntä on tai kieli,
Niin puhu!
Jos tehtäviss' on joku hyvä työ,
Mi rauhan sulle tois ja armon mulle,
Niin puhu!
Jos tiedossas on maasi kohtalo,
Jonk' ennalt' arvaamalla välttää vois,
Niin puhu!
Tai maan jos helmaan kätkenyt sä olet
Eläissäs ryöstetyitä aarteita

Ja senvuoks aaveena nyt kummittelet, (Kukko laulaa.)

Niin puhu! Seis ja puhu! – Marcello,
Sit' estä.

MARCELLO

Iskenko ma pertuskalla?

HORATIO

Tee se, jos ei se jää.

BERNARDO

Se tääll' on.

HORATIO

Täällä!

(Haamu katoaa.)

MARCELLO

Se poissa on!
Se on niin juhlallinen, vääryytt' oisi
Vähääkään sille väkivaltaa tehdä;
Se on, kuin ilma, haavoittumaton,
Ja tyhjät iskumme vaan häijyint' ivaa.

BERNARDO

Puhua aikoi se, kun lauloi kukko.

HORATIO

Mut säpsähti, kuin syntinen, kun kuulee
Lain pelottavan haaston. Olen kuullut,
Ett' aamun sotatorvi, kukko tuo,
Kimeellä, rämäkällä kurkullaan
Herättää päivän jumalan; sen ääni
Vedestä, maasta, tulest', ilmast' ajaa
Kaikk' eksyneet ja harhailevat henget
Pois kunkin piiriinsä; ja todeks sen
Tää seikka vahvistaa.

MARCELLO

Se katosi,
Kun kukko laulaa alkoi. Kerrotaan,
Ett' aina, kun se aika joutuu, jolloin
Tuloa Vapahtajan vietetään,
Niin laulaa kaiken yön tuo aamulintu.
Nyt, kerrotaan, ei ykskään henki liiku,
Yöt ovat raittihit, ei tähdet koske,
Ei taiat tartu eikä noidat hurmaa,
Niin armias ja pyhä on se aika.

HORATIO

Sen olen kuullut ja sen osaks uskon.
Vaan katso, koitar, punaviitta yllään,
Tuoll' idäss' astuu vuoren kastehelle.
Nyt matkahan; ja – se mun neuvoni —
Nuorelle Hamletille kertokaamme
Tään-öinen näky. Hengelläni vannon,
Ett' aave, meille mykkä, hälle haastaa.
Tuon suostutteko ilmoittamaan hälle,
Kuin velvollisuus on ja rakkaus vaatii?

MARCELLO

Se tehkäämme, ma pyydän; tiedän, missä
Paraiten hänet kohtaa tähän aikaan.

(Menevät.)

Toinen kohtaus.
Sama seutu. Juhlahuone.

**(Kuningas, kuningatar, Hamlet, Polonius, Laertes,
Voltimand, Cornelius, hoviherroja ja seuralaisia tulee.)**

KUNINGAS

Vaikk' armaan Hamlet veljen kuolemasta
On muisto veres ja siis meidän pitäis
Suruissa huokailla, ja valtakunnan
Yhdeksi murheen otsaks kurtistua,
Niin sentään järki voittanut on luonnon.
Ett' älyllä me häntä murhehdimme,
Samalla muistellen myös itseämme.
Olemme senvuoks entis-kälymme,
Nykyisen meidän kuningattaremme,
Tään uljaan vallan kruununperijän,
Niin sanoaksen' iloll' ehkäistyllä, —
Vesissä toinen silmä, toinen kirkas,

Häätikulla ja peijaisriemulla,
Ja tasan ilot, murheet punniten, —
Vihille vienyt, estämättä kuullen
Viisaita neuvojanne, jotka vapaast'
On tähän taipunehet. Kiitos siitä!
Nyt, tietäkää, on nuori Fortinbras, —
Halveksuin arvoamme, taikka luullen,
Ett' armaan veli-vainaan kuolon kautta
Valtamme liitteistään on höltynyt, —
Perustuin tähän voiton unelmaan,
Hyväksi nähnyt meiltä kiristää
Lähetin kautta takaisin ne maat,
Jotk' isäns' uljahalle veljellemme
Lain mukaan kadotti. – Sen verran siitä.
Nyt itseemme ja tähän istuntoon!
On laita tämä: tässä kirjoittanna
Olemme Fortinbrasin sedälle, —
Mi heikko sairas on ja tuskin kuullut
On veljenpojan vehkeistä, – ett' esteen
Hän panis niille, vallankin kun pestaus
Ja väen-otto, kulungit ja kaikki
Kohtaapi Norjan kansaa. Lähetämme
Siis teidät, Cornelius ja Voltimand,
Tään tervehdyksen vanhaan Norjaan viemään;
Mut neuvotteluun kuninkahan kanssa
Isompaa valtaa emme anna teille,
Kuin myöntää nämä selvät pykälät.
Hyvästi, kiire taatkoon innostanne!

CORNELIUS

Nyt, kuten aina, sitä osotamme.

KUNINGAS

Sen uskon. Herttaiset jäähyväiset!

(Voltimand ja Cornelius menevät.)

Ja nyt, Laertes, mitä uutta sulla?
Sull' omppi pyyntö; se mik' on, Laertes?
Ei tehdä Tanskan kuninkaalle hukkaan

Älykäst' anomusta. Mitä voisit
Sä pyytää, jot' en pyytämättäs antais?
Ei pää niin sydämmelle heimoa,
Suun palvelijaks käsi ei niin altis
Kuin isällesi Tanskan valta-istuun.
Laertes, mitä tahdot?

LAERTES

Kuninkaani,
Suotuista lupaa Ranskaan palata,
Jost' omin ehdoin tänne Tanskaan tulin
Valani tuomaan kruunauksessanne.
Nyt tehtävä kun tehty on, niin myönnän,
Ett' aatos, mieli jälleen Ranskaan palaa,
Odottain armollista lupaa teiltä.

KUNINGAS

Suostuuko isäsi! Polonius, sano.

POLONIUS

Niin, kuninkaani, pyynnöll' ahkeralla
Lupani hitaan voitti hän, ja vihdoin
Mä hälle annoin raskaan suostumuksen;
Mä pyydän, suokaa hälle lupa lähtöön.

KUNINGAS

Käy onnees kiinni; vallassas on aika,
Sit' avuillasi tahtos mukaan käytä. —
Nyt Hamlet lankoni ja poikani. —

HAMLET (Syrjään.)

Parempi lankoa, poikaa huonompi.

KUNINGAS

Miks yhä vielä pilvet sinut peittää?
HAMLET. Te erhetytte, mull' on päivää liiaks.

KUNINGATAR

Yön värit nuo pois heitä, hyvä Hamlet,
Ja ilosilmin kuninkaasen katso.
Äl' ijäti, noin silmät maassa, kallist'
Isääsi mullast' etsi. Kellä henki, —
Se jokapäiväistä, – sen hauta vie,
Ja kuolon kautt' on ijäisyyteen tie.

HAMLET

Niin rouva hyvä, jokapäiväist' on se.

KUNINGATAR

Miks siis niin oudoks sinusta se näkyy?

HAMLET

Ei näy, se on. Ma näköä en tunne.
Ei tumma viittan' yksin, äiti hyvä,
Ei musta, juhlallinen muotipuku,
Eik' ahtaan hengen raskaat huokaukset,
Ei, eikä silmäin runsaat kyyneltulvat,
Eik' alas maahan luotu katsanto,
Ei surun kaikki laadut, tavat, muodot
Mua ilmi tuo: ne kaikk' on näköä,
Ne teeskelyit' on, joita sopii näyttää;
Sisässä mull' on, mik' ei näkyvää.
Ja surun ulkokorua vaan nää.

KUNINGAS

Se kaunist' on ja kiitettävää, Hamlet,
Ett' isällesi murhe-veron maksat.
Mut, tiedä, kuoli isäsikin isä,
Ja samoin tämänkin, ja jälkeenjääneen
On lapsen velvollisuus jonkun aikaa
Surua kantaa; mutta lakkaamatta
Noin valittaa on miehuutonta huolta
Ja jumalatont' uppiniskaisuutta.
Osoittaa ynseyttä Luojaa kohtaan,
Sydäntä velttoa ja hurjaa mieltä
Ja tyhmää, kuritonta järkeä;
Mi täytymyst' on ja niin yleistä
Kuin tavallisin seikka aistillemme,
Miks tyhmän itsepäisnä sitä panna
Noin sydämmelle? Hyi! se rikost' on
Vainaata, luontoa ja Luojaa kohtaan,
Se kumoo järjen, jonka vanha lause
On isäin kuolo, ja jok' yhä huutaa
Niin ensi kuolleest' äsköisehen saakka:
"Se täytymyst' on!" Heitä siis, ma pyydän,
Tuo murhe hyödytön, ja isänäsi
Mua pidä; maailma sen tietäköön,
Ett' olet sinä lähin saamaan kruunun;
Ja rakkautt' en osoita ma sulle
Vähemmän hellää, kuin mit' armain isä
Pojalleen suo. Mit' aikeeseesi tulee
Palata jälleen Wittenbergin kouluun,
Niin on se aivan toivoamme vastaan;
Siis rukoilemme, suovu tänne jäämään
Silmäimme lempiturviin, ensimmäiseks
Hovimieheks, langoksemme, pojaksemme.

KUNINGATAR

Äl' anna äitis turhaan pyytää, Hamlet:
Jää tänne, älä lähde Wittenbergiin.

HAMLET

Kaikessa teitä, rouva, tottelen.

KUNINGAS

Kas sepä armas, kaunis vastaus.
Niin, Tanskaan jää, kuin mekin. – Tulkaa, rouva.
Hamletin jalo, vapaa suostumus
Hiveltää sydäntäni; joka maljan,
Min kuningas sen muistoks tänään juopi,
Tykistöt kertovat on taivahalle,
Ja kuninkahan kilistäissä kaikuin
Maan jylinähän taivas vastaa. Tulkaa.

(Torven toivotusta. Kuningas, kuningatar, Polonius

ja Laertes menevät.)

HAMLET

Oi, että tämä tiukan tiukka liha
Hajosi, sulaisi ja kasteeks liukeis!
Oi, miksi taivaan Herra itsemurhan
La'issaan kielsi? Oi mun Jumalani!
Kuin tylsää, kurjaa, tympeää ja tyhjää
Tään mailman kaikki toimi minust' on!
Hyi! hyi! Se ruokoton on kasvitarha,
Mi siementyyppi; runsaat rikkaruohot
Sen höystäin peittää. Niiksikö on tullut!
Kaks kuukautta vaan kuollut! – ei, ei kahta;
Niin uljas kuningas; tuon suhteen niinkuin
Apollo Marsyaan; niin hellä äidilleni,
Ett'ei tään poskiin taivaan tuulet saaneet
Tylysti kosketella. Maa ja taivas!
Muistanko oikein? Niin hän riippui kiinni
Isässäni, kuin kiihtynyt vain himo
Ois nautinnostaan. Ja sentään, kuukaus vain!
Mut pois se aatos! – Heikkous, vaimo, nimes!
Vain lyhyt kuukaus; rikki viel' ei kengät,
Joill' isä-raukan ruumista hän saattoi,
Nioben lailla itkein; – hän, niin hän, —
Voi suas! elukkakin järjetön
Ois surrut kauemmin, – setäni vaimo.
Isäni veljen, jok' on isääni

Min minä Herkuleeseen. – Kuukaus vaan!
Ennenkuin valekyyneleitten suola
Veristä silmää punaamasta herkes,
Hän miehen otti! – Kiirett' inhoittavaa,
Rutsaiseen vuoteesen noin vinhaan syöstä!
Ei hyvää tää, ja hyvää täst' ei lähde.
Vaana murru, sydän! kieltä en saa käyttää.

(Horatio, Bernardo ja Marcello tulevat.)

HORATIO

Oi, terve, herra prinssi!

HAMLET

Hupaista nähdä teidät terveinä;
Horatio, – niin totta kuin ma elän!

HORATIO

Niin herra, köyhä palvelijanne aina.

HAMLET

Hyv' ystävä, nuo nimet vaihtakaamme.
Vaana miks, Horatio, Wittenbergin jätit? —
Marcello?

MARCELLO

Prinssi hyvä. —

HAMLET

Hupaista nähdä teitä. – Hyvää iltaa! —
Vakaasti, miksi Wittenbergin jätit?

HORATIO

Halusta laiskuutehen, prinssi hyvä.

HAMLET

Sit' en sois vihamieheltäsi kuulla:
Niin et sä kiusata voi korviani,
Ett' uskoisin, mit' itseäsi vastaan
Nyt todistat: sa laiskuri et ole.
Vaan mitä teet sa Helsingörissä?
Viel' opit juopoks ennen lähtöäsi.

HORATIO

Isänne hautajaisiin tänne tulit.

HAMLET

Rukoilen, koulukumppani, pois pilkka;
Emoni häihin varmaankin sa tulit.

HORATIO

Niin tosiaan, ne oli kohta jälkeen.

HAMLET

Tarkkuutta, näet! Peijaisleivokset
Hääpöytään pantiin kylmiltänsä. – Tiedäs,
Pahimman vihamiehen' taivaass' ennen
Tavannut oisin, kuin sen päivän nähnyt. —
Isäni, – luulen näkeväni isäni.

HORATIO

Miss', armas prinssi?

HAMLET

Hengessään, Horatio.

HORATIO

Näin hänet kerran; uljas kuningas.

HAMLET

Hän oli mies, hän, kerrassansa mies,
En milloinkaan näe hänen vertaistansa.

HORATIO

Näin hänet viimeis-yönä, luulen ma.

HAMLET

Kenenkä näit?

HORATIO

Isänne, kuninkaan.

HAMLET

Isäni, kuninkaan!

HORATIO

Hillitkää hetkeks hämmästystänne,
Ja kuulkaa tarkkaan, kun ma kerron teille,
Nää herrat tässä todistajiks ottain,
Sen ihmeen.

HAMLET

Herran tähden, anna kuulla.

HORATIO

Kaks yötä peräkkäin on nämä herrat,
Marcello ja Bernardo, vartiollaan,
Hiljaisen, haudankolkon kesk'yön aikaan,
Isänne kaltahisen haamun nähneet,
Mi, päästä jalkaan täydess' asussa,
Ilmestyy, juhlararssiss' astuu verkkaan
Ja hiljaa ohi: kolmasti näin heidän
Pelosta tuijoittavain silmäins' ohi
Hän kulkee, valtikkansa matkan päässä;
Mut kauhusta he melkein hyyksi hyytyin,
Vait ovat, aivan mykkinä. Tuon mulle
He pelon arkuudella kuiskasivat,
Ja kolmantena yönä läksin myötä.
Juur' niinkuin oli kerrottu, niin ajan
Kuin muodon suhteen, totta joka sana,
Tul' aave. Tunsin isänne; tää käsi
Ei niin tuon kaltainen.

HAMLET

Se missä nähtiin?

MARCELLO

Terassilla, miss' oltiin vahdissa.

HAMLET

Ja puhuittenko sille?

HORATIO

Puhuin, mutta
Ei vastausta; kerran toki, luulen,
Hän nosti päätänsä ja teki liikkeen,
Kuin oisi aikonut hän puhua,
Mut silloin raikkaast' aamukukko lauloi,
Ja laulun kuullessaan hän riensi matkaan
Ja näkyvistä katos.

HAMLET

Sangen kummaa!

HORATIO

Se totta on, niin totta kuin ma elin;
Velvollisuudeksemme katsoimme
Siit' antaa teille tiedon.

HAMLET

Toden totta,
Tuo mua huolettaapi, hyvät herrat.
Ja tekö vhdiss' ensi yönä?

MARCELLO ja BERNARDO

Me.

HAMLET

Aseissa, kuin?
MARCELLO ja BERNARDO.
Aseissa.

HAMLET

Päästä jalkaan?

MARCELLO ja BERNARDO

Kiireestä kantapäähän.

HAMLET

Kasvoj' ette
Siis nähneet?

HORATIO

Näimme: silmikko ol' auki.

HAMLET

No, näyttikö hän tuimalta?

HORATIO

Katseessaan murhett' enemmän kuin vihaa.

HAMLET

Punainenko vai kalvas?

HORATIO

Kalvas aivan.

HAMLET

Ja silmät teihin luodut?

HORATIO

Lakkaamatta.

HAMLET

Siell' oisin olla tahtonut.

HORATIO

Se varmaan

Ois teitä hirvittänyt.

HAMLET

Luultavasti,
Niin, luultavasti. Viipyikö se kauan?

HORATIO

Sill' aikaa hyvin lukea voi sataan.

MARCELLO ja BERNARDO

Kauemmin, kauemmin.

HORATIO

Ei sillä kertaa,
Kun minä näin sen.

HAMLET

Parta harmaa? niinkö?

HORATIO

Kuin hänen eläissänsä: mustahtavan
Hopean-harmaa.

HAMLET

Vahtiin tulen yöksi;
Kenties se taasen tulee.

HORATIO

Tulee varmaan.

HAMLET

Jos hahmoss' armaan isäni se tulee,
Ma sitä puhutan, vaikk' aukeis horna
Ja vaikenemaan vaatis. Pyydän teitä,
Jos tähän saakka näyn peittää voitte,
Siit' olkaa hiiskumatta vastakin.
Ja vaikka mitä tapahtuis tän' yönä,
Se merkitkää, mut vaiti siitä olkaa;
Palkitsen rakkautenne. Herran haltuun!
Terassill' ennen kahtatoista teidät
Siis kohtaan.

KAIKKI

Teidän palvelijanne.

HAMLET

Ei, ystäväni niinkuin minä teidän.
Hyvästi!

(Horatio, Marcello ja Bernardo menevät.)

Aseiss' isänikö haamu!
Ei oikein laita; konnuutt' aavistan.
Jos yö jo oisi! Hiljaa, sielu, siksi!
Työt kehnot ihmissilmä ilmi saa,
Vaikk' allensa ne peittäis vankka maa.

(Menee.)

Kolmas kohtaus.
Huone Poloniuksen talossa.

(Laertes ja Ophelia tulevat.)

LAERTES

Kaluni laivall' ovat; hyvästi!
Kun tilaisuutta on ja tuulet sopii,
Äl' uinaa, sisko, tietoj' anna mulle.

OPHELIA

Sit' epäiletkö?

LAERTES

Mitä Hamlettiin
Ja hänen lemmenvehkeisiinsä tulee,
Se tapaa vaan on, veren tuoma oikku,
Keväinen kukka, varhainen, mut hento,
Suloinen, mutta pian haihtuvainen,
Vaan tuoksua ja hetken huvitusta,
Ei muuta.

OPHELIA

Eikö muuta?

LAERTES

Ei, ei muuta.

Näet, luonnon varttuess', ei yksin ruumis
Ja jänteet vartu; kun tuo templi kasvaa,
Edistyy sielun sekä hengen voimat
Samassa myös. Kenties hän nyt sua lempii,
Ja viel' ei tahdon puhtautta tahraa
Likainen vilppi; mutta varo, hällä
Suur' arvo on, eik' omaa tahtoa,
Sill' itse hän on säätyns' alamainen;
Hän ei saa, halvan kansan lailla, itse
Valita; sillä valtakunnan etu
Ja onni riippuu hänen naimisestaan,
Ja senvuoks hänen valintansa määrää
Sen ruumiin suostumus, min pää hän on.
Jos nyt hän sanoo sua lempivänsä,
Niin viisast' on hänt' uskoa sen verran,
Kuin säätynsä ja asemansa mukaan
Hän teossa voi näyttää; siis sen verran,
Kuin Tanskan kansan yhteis-ääni myöntää.
Siis varo, mikä tahra kunnialles,
Jos, liiaks suostuin hänen lauluihinsa,
Sydämmes hukkaisit ja puhtaan aartees
Avaisit hillittömän himon saaliiks.
Ophelia, kallis sisko, varo tuota;
Ja lempes jälkijoukoss' aina pysy,
Himojen vaaroist', iskuist' etähällä.
Sive'in impi on jo tuhlaavainen,
Jos kuulle sulonsa hän paljastaa.
Parjaaajan ruoskaa puhtainkaan ei vältä;
Syö usein mato kevään kukkaset,
Viel' ennenkuin ne silmikostaan puhkee;
Ja nuoruudenpa raittiiss' aamukasteess'
On ilmanhengen myrkkyy tarttuvaisin.
Siis varo! Pelko luotettavin suoja
Ja nuoruus pahin viettelysten tuoja.

OPHELIA

Sun hyvän oppis suljen sydämmeeni
Sen vartijaks. Mut, veikko, älä ole
Kuin inha pappi, joka muille näyttää
Tiet' ohdakkeista, jyrkkää taivaaseen,
Mut pöyhkeän ja irstaan rentun lailla
Himojen kukkastietä itse kulkee,
Hyläten omat neuvons'.

LAERTES

Älä pelkää.
Liiaksi viivyn; – mutta tuossa isä!

(Polonius tulee.)

Kahdesti siunatull' on kahden onni,
Ja kahdet jäähyväiset hyvää tietää.

POLONIUS

Laertes, vielä täällä? Hyi! Pois laivaan!
Purjeittes liepeillä jo tuuli liehuu;
Sua varrotaan. Tuoss', – ota siunaus!

(Laskee kätensä Laerteen pään pilalle.)

Ja nämät harvat säännöt muistoos paina:
Äl' ääneen lausu mietteitä, ja tekoon
Äl' äkkipikaist' ajatusta laske.
Sa nöyrä ole, vaan äl' alhainen;
Jos hyväks koitellun saat ystävän,
Sydämmees sido hänet vaskiköysin;
Mut kättäs älä hiestaa liittymällä
Jokaiseen höyhettömään keltanokkaan.
Sa riitaa karta, vaan jos riitaan joudut,
Niin laita, että riitamies sua karttaa.
Jokaista kuule, harvan kanssa haasta;
Syyt ota varteen, tuomiotas säästä.
Pukusi komea, jos varas sietää,
Vaan turha ei, ei kirjava, mut uljas,
Sill' usein miestä puvust' arvostellaan,
Ja Ranskan korkeimmilla säätyläisill'
On, erittäinkin tässä, hieno aisti.
Äl' ota lainaa, äläkä myös anna,
Sill' usein laina ystävän vie myötään,
Ja veloist' aisti talouden tylstyy.
Mut etenkin: äl' itseäsi petä,
Ja siitä seuraa, niinkuin päivää yö,

Ett'et voi pettää muita. Herran haltuun!
Nää neuvot siunauksessa kypsykööt!

LAERTES

Nöyrimmät jäähyväiset, isä hyvä!

POLONIUS

Jo aika rientää; mene, seuras vartoo.

LAERTES

Ophelia, hyvästi! ja muista tarkoin
Mun sanani.

OPHELIA

Ne muistohoni olen
Ma sulkenut; sun hallussas on avain.

LAERTES

Hyvästi!

(Menee.)

POLONIUS

Ophelia, hän mitä sanoi sulle?

OPHELIA

Luvalla lausuin, sanan Hamletista.

POLONIUS

Haa! Sepä oivaa! Kerrottu on mulle,
Ett' aivan usein nykyaikaan luonas
Hän viettää joutohetkiään, ja sinä
Hänt' alttiist' otat suosiolla vastaan.
Jos niin on, – niinkuin mulle, varoitukseks,
On kerrottu, – niin sen ma sulle sanon,
Ett' itseäs et käsitä niin selvään,
Kuin kunnias ja tyttäreni tulis.
Mik' ompi teillä työnä? Sano totuus.

OPHELIA

Usean rakkauden merkin mulle
Hän suonut ompi.

POLONIUS

Rakkauden! Jopa!
Sa haastelet kuin kypsymätön tyttö
Ja kokematon moisiin vaaran toimiin.
Luotatko noihin hänen merkkeihinsä?

OPHELIA

En tiedä, isäni, mit' aatteleisin.

POLONIUS

No kuule: aattele, ett' olet hupsu.

Kun rahaks merkit luulet, vaikk' ei ole
Ne täyttä kultaa. Tarkkaan tekos merki,
Tai muuten – jott'en pureksis näin kauan
Tuot' yhtä sanaa – tietää merkit pahaa.

OPHELIA

Isäni, lempens ilmoitti hän mulle
Siivolla tavalla.

POLONIUS

Niin, ne ei laita tapoja; hyi, vaiti! —

OPHELIA

Ja sanojensa vahvikkeeks hän, isä,
Pyhimmät valat Luojan nimeen vannoi.

POLONIUS

Niin, teiren satimia. Tiedän, että,
Kun veri kuohuu, sydän tulvanansa
Valoja valaa kielellen. Nuo liekit
Enemmän loistoa kuin lämmint' antaa
Ja sammuvat jo kesken syttymistään;
Niit' älä tuleks usko. Tästä lähtein
Visummin käytä neitseen-arvoas,
Ja seuraas katso paremmaks, kuin että
Ain' altis käskyst' olet. Hamletista
Sen verran usko, että on hän nuori,
Ja suuremp' ala hällä liikkua
Kuin sulla. Lyhykäisesti, Ophelia,
Äl' usko hänen valojaan, ne pettää,
Ne puvun kanss' ei ole yhtä karvaa,
Vaan saastaisia himoja ne puoltaa,
Kuin tekohurskaat parittajat hiiskuun,
Paremmiin vietelläkseen. Sanon suoraan:
Et pienintäkään jouto-aikaa niin saa
Täst' edes halveksia, ettäs sitä

Hamletin kanssa haastamalla tuhlaat.
Se muista, varo itses; tule tiehes.

OPHELIA

Ma teille, isä, olen kuuliainen.

(Menevät.)

Neljäs kohtaus.
Terassi.

(Hamlet, Horatio ja Marcello tulevat.)

HAMLET

Tuimalta tuntuu sää; on oikein kylmä.

HORATIO

On kirpeä ja julma pakkänen.

HAMLET

Mit' ompi kello?

HORATIO

Lähes kaksitoista.

MARCELLO

Ei, lyönyt on se.

HORATIO

Onko? Sit' en kuullut.
Nyt lähestyy siis se hetki, jolloin
On tapa kummituksen ilmestyä.

(Torventoitotuksia ja tykinlaukauksia näyttämön takana.)

Mut mitä tämä tietää?

HAMLET

Kuningas tään yön valvoo, juo ja mässä,
Ja peuhaa telmivissä tansseissa;
Ja aina, kun hän ryypyn renskaa lainoo,
Niin räikkyin rummut, torvet julistavat,
Ett' on hän miesi juomaan.

HORATIO

Tuoko tapa?

HAMLET

On, ihan oikein. – Mutta minusta
– Vaikk' olen täällä syntynyt ja näissä
Oloissa kasvanut – on tätä tapaa
Jalompi rikkoa kuin seurata.
Nuo huimaisevat humut meille tuottaa
Muilt', idän, lännen kansoilt', ivaa, pilkkaa:
Juopoiksi meitä sanovat ja sioiksi;
Ja tämä, totta tosiaankin, riistää,
Töiltämme, vaikka kuinka arvokkaatkin
Ne oisi, maineen ytimen ja mehun.
Niin yksityisenkin käy usein, että
Pilaava luonnon-vamma, joka ehkä

On synnynnäinen, – johon hän on syytön,
Kosk' alkuaan ei määrätä voi luonto —
Ja liiallista veren taipumusta
Jok' usein järjen sulut, saarrot murtaa,
Tai tottumusta, joka liiaks haaskaa
Hyvien tapain muodon: – että, sanon,
Se, joll' on ykskin vamman merkki, – joko
Sattuman pilkku taikka luonnon luoma,
Häll' olkoon, puhtaana kuin armon lähde
Muut mahdolliset ihmis-avut kaikki,
Niin tää yks vika kaikki turmelempi
Yleisön silmissä; yks hiukka pahaa
Pilaapi oivan aineen, hukuttaa sen
Likaansa aivan.

(Haamu tulee.)

HORATIO

Katsokaa! se tulee.

HAMLET

Avuksi enkelit ja taivaan armot!
Sa hurskaan henkikö vai häijy peikko?
Taivaanko tuoksun tuot vai hornan tunkan?
Sun aikees armaatko vai ilkeät?
Mun saattaa uteljaaksi outo muotos.
Sua kutsun Hamletiksi, kuninkaaksi,
Isäksi, Tanskan valtiaaksi. Vastaa!
Mua älä sorra epätietoon; sano,
Miks pyhät luusi, kuoloon vihityt,
Hajoitti käärinliinansa? miks hauta,
Johonka näin sun rauhaan vaipuvan,
Loi raskaat, marmoriset leukans' auki
Ja maalle viskas sun? Se mitä tietää,
Kun sinä, kuollut ruumis, pantsar' yllä,
Kuun välkkehessä kummittelet, tehden
Yön hirveäksi; ja me, luonnon narrit,
Väristen aatoksia hautelemme,
Jotk' aivan yli ymmärryksen käyvät.
Mit' on se? Sano! mitä tulee meidän?

(Haamu viittaa Hamletille.)

HORATIO

Hän viittaa teitä kanssaan, niinkuin tahtois
Hän teille yksin jotain ilmoittaa.

MARCELLO

Kas, kuinka lempeällä katsannolla
Hän teitä syrjäisempään paikkaan viittaa;
Vaan älkää menkö.

HORATIO

Älkää, Herran tähden!

HAMLET

Ei puhu hän; ma senvuoks häntä seuraan.

HORATIO

Oi, älkää, prinssi!

HAMLET

Mitä peljättävää?
En neulan hintaa hengelleni pane;
Ja mitä voi hän sielulleni tehdä,
Jok' omi kuolematon kuin hän itse?
Hän viittaa yhä: – minä seuraan häntä.

HORATIO

Mut virran luo jos viettelis hän teitä,
Tai huipulle tuon huiman kallion,
Jok' ulommaksi juurtaan mereen antaa,
Ja siellä uuteen hirmumuotoon muuttuis,
Mi järjen voiman teiltä veis ja hulluks
Tekisi teidät? Aatelkaapa tuota.
Se paikka hullun houreit' ilmankin
Jokaisen tuottaa aivoihin, jok' alas
Niin monen syllän päästä mereen katsoo
Ja allaan pauhaavan sen kuulee.

HAMLET

Hän viittaa yhä: – mene, minä seuraan.

MARCELLO

Te ette mennä saa.

HAMLET

Pois kätenne!

HORATIO

Mut älkää menkö.

HAMLET

Kohtaloni kutsuu,
Ja ruumiin suoni pieninkin käy vahvaks
Kuin Numidian jalopeuran jänne. —

(Haamu viittaa.)

Hän yhä viittaa. – Päästäkää mua, herrat. —

(Irrottaa itsensä heistä.)

Jumal' auta, haamuksi sen teen, jok' estää
Mua nyt; – pois! sanon. – Mene, minä seuraan.

(Haamu ja Hamlet menevät.)

HORATIO

Tuo mielen haave hänet hulluks saattaa.

MARCELLO

Jäljessä! Totella hänt' emme saa.

HORATIO

Niin, seuratkaamme. – Miten päättyy tämä?

MARCELLO

Jotakin Tanskan valtioss' on mätää.

HORATIO

Sit' ohjatkohon Luoja!

MARCELLO

Seuratkaamme!

(Menevät.)

Viides kohtaus.
Syrjäinen paikka terassilla.

(Haamu ja Hamlet tulevat.)

HAMLET

Mua minne viet sä? Kauemmaks en seuraa.

HAAMU

Mua kuule.

HAMLET

Kuulen.

HAAMU

Kohta koittaa hetki,
Taas jolloin kuumaan tulikivi-liekkiin
Palata täytyy mun.

HAMLET

Sua, henki parka!

HAAMU

Mua älä sääli; hartaasti vaan kuule,
Mit' ilmoitan.

HAMLET

Mun tulee kuulla; puhu.

HAAMU

Ja kostaa myös, kun kuullut olet.

HAMLET

Mitä?

HAAMU

Min' olen isäs henki,
Tuomittu ajaks öisin kulkemaan,
Ja päivät paastoomahan valkeassa,
Siks kunnes elämäni inhat synnit
Tulessa puhdistuvat. Jos ois lupa
Ilm' antaa vankeuteni salaisuudet,
Tarinan kertoisin, min lientein sana
Veis sulta mielen, veren nuoren hyytäis,
Kuin tähdet radaltansa silmät syöksis,
Hajoittais sykkyräiset suortuvat
Ja joka hiuskarvan pystyyn nostais
Kuin hurjan piikkisian harjakset.
Mut ijäisyyden töit' ei eläväiset
Saa korvat tietää. – Kuule, Hamlet, kuule,
Jos armast' isääs rakastit sä koskaan, —

HAMLET

Oi, Herra taivaan!

HAAMU

Murhansa julma, luonnoton sa kosta.

HAMLET

Murhansa?

HAAMU

Murhansa, jok' on itsestään jo julmaa,
Mut tämä luonnottomin, kauhein, julmin.

HAMLET

Se kerro siis, jott' yhtä kerkein siivin,
Kuin hartaus ja rakkauden aatos,
Ma koston syöstä saan.

HAAMU

Sa suostut, huomaaan.
Hitaampi rasvaist' yrttiä sä oisit,
Mi Lethen rannoill' itseensä lahoo,
Jos täst' ei mieles kiihtyis. Kuule, Hamlet,
Käy huhu, että maatessani käärme
Mua pisti puistossa; näin koko Tanskaa
Tuon valheellisen tiedon kautta häijyst'
On petetty; mut, jalo nuorukainen,
Se käärme, joka hengelt' isäs pisti,
Nyt kantaa kruunua.

HAMLET

Oi, aavistusta!
Mun setäni.

HAAMU

Se sukurutsa, haurelias peto,
Älynsä tenholla ja konnan-aidolla,

(Kirottu äly tuo ja taito, joilla

Noin voimaa vietellä!) sai puolisoni —
Tuon tekopuhtaan – riettaan himon helmaan.
Oi, Hamlet, mikä lankeemus ja petos!
Mua kohtaan, jonka rakkaus niin puhdas,
Ett' aina vihkivalan kanssa kulki
Se käsityksin; ja noin aleta
Tuon hylyn pariin, joka lahjoiltansa
Mun suhteeni on vaivainen!
Mut niinkuin siveys ei koskaan horju,
Vaikk' irstaus sitä kiehtois taivaan-kaunein,
Samaten himo, helmoiss' enkelinkin,
Vuoteeseen taivahaiseen kyllästyy,
Ja vainun saapi haaskasta.
Mut, vait! On niinkuin tuntuis aamun henki.
Siis lyhyeen: kun puistoss' iltapuolla
Ma tavan mukaan nukuin, hiipi setäs
Mun turvattoman päälle, pullossa
Kiotun villikaalin mehua,
Ja valoi korvieni soliin tuota
Pitali-nestettä, joll' ihmisvereen
Niin vihollinen vaikutus on, että
Se, nopeaan kuin elohopea,
Kaikk' ihmisruumiin aukot, solat kiertää,
Ja äkkiä, kuin hapan aine maidon,
Verenkin kirkkahan ja terveen hyytää
Ja kokoon juokсутtaa. Niin kävi mun;
Äkisti ruohtui, niinkuin Latsaruksen,
Pahoille, ilke'ille ruville
Sileä, puhdas ihoni.

Näin multa, nukkuvalta, veli ryösti
Kerrassaan hengen, kruunun, vaimon; tappoi
Mun synnin helmaan, Herran ehtoollista
Ja rippiä ja voitellua vailla,
Ja valmistumatonna tilille
Mun työnsi, synnit kaikki hartioilla.
O, julmaa, julmaa, ylen määrin julmaa!
Jos sydän sull' on, älä kärsi tuota,
Äl' anna Tanskan valtavuoteen tulla
Himoisen, hauraan sukurutsan käsiin.
Vaan, miten teetkin työs, sä sieluasi
Vain älä tahraa, äidillesi älä
Sä kosta: taivas häntä rangaiskoon,
Ja okaat, poveen kätkeyneet, siellä
Kirvellen pistelkөөt. Nyt hyvästi!
Jo kiiltomato huoment' ennustaa,
Sen valo tehoton jo vaalistuupi.
Hyvästi, Hamlet, hyvästi! Mua muista!

(Katoaa.)

HAMLET

Kaikk' ilman vallat! Maa! Ja mitä vielä?
Kutsunko hornan myös? Hyi! – Kestä, sydän!
Koht' älkää vanhetko, te jänteet! Jäykäks,
Mun ruumiini! – "Mua muista!" Henki raukka,
Sen teen, niin kauan kuin vaan muisto säilyy
Täss' sekavassa kallossa. Sun muistan!
Pois muistokirjastani pyyhin kaikki
Katalat, tyhmät lorut, kaikki kaavat,
Kaikk' oppilauseet, entisyyden jäljet,
Joit' ahkeruus ja nuoruus siihen piirsi,
Ja sinun käskys yksinään ma suljen
Ajuni kirjaan, hämmästyttömänä
Halvempiin aineisin; niin, jumal' auta!
Voi sua, viheliäinen nainen!
Sua, konna, naurusuu ja häijy konna!
Esille kirja! – Muistoon täytyy panna,
Ett' ihminen voi nauraa, yhä nauraa,
Ja sentään olla konna; tiedän varmaan,
Ett' ainakin niin Tanskassa on laita.

(Kirjoittaa.)

Siin' olet, setä! – Toimeen! Tunnussana
Se kuuluu: "hyväst', hyvästi, mua muista."
Sen olen vannonut.

HORATIO (Ulkoa.)

Hoi, prinssi!

MARCELLO (Ulkoa.)

Prinssi, hoi!

HORATIO (Ulkoa.)

Hänt' auta, Luoja!

MARCELLO (Ulkoa.)

Niin tapahtukoon!

HORATIO (Ulkoa.)

Hoi, heleijaa, prinssi!

HAMLET

Heleijaa, pojat! Tule, lintu, tule!²

² *Tule, lintu, tule.* Tavallinen metsästysshuuto, jolla jahtihaukkoja kutsuttiin takaisin.

(Horatio ja Marcello tulevat.)

MARCELLO

Kuin voitte, prinssi?

HORATIO

Mitä kuuluu, prinssi?

HAMLET

Oi, ihmeellistä!

HORATIO

Kertokaa, ma pyydän.

HAMLET

En, te sen ilmoitatte.

HORATIO

En minä.
Jumal' auta,

MARCELLO

Min' en myös.

HAMLET

Mit' arvelette?
Sit' oisko ihmissydän voinut luulla? —
Vait' olla lupaatten?

HORATIO ja MARCELLO

Nimessä taivaan!

HAMLET

Ei ole konnaa koko Tanskan maassa,
Jok' ei ois aika lurjus.

HORATIO

Ei tarvis hengen nousta haudastaan
Sit' ilmoittamaan.

HAMLET

Oikein, aivan oikein.
Siis, kursaamatta, parhaaks katson, että
Nyt kättä paiskaamme ja eroamme;
Te käytte, minne työt ja halut kutsuu, —
Näet haluja ja töitä jokaisella
On tavallansa, – minä, halpa raukka,
Käyn rukoilemaan.

HORATIO

Sekaista, hurjaa puhetta on tuo.

HAMLET

Jos teitä pahoitin, sit' oikein kadun,
Sydämmest' aivan.

HORATIO

Ei, ei pahaa mitään.

HAMLET

Nimessä pyhain! paha on, Horatio,
Ja paljon paha. Mitä haamuun tulee,
Niin on se kunnan henki, sen voin taata.
Halunne tietää, mitä välillämme
On tapahtunut, voittakaa. Nyt, veikot,
Nimessä veljeyden, ystävyuden
Ja kumppanuuden, yksi halpa pyyntö.

HORATIO

Mik' on se, prinssi? Valmiit olemme.

HAMLET

Älkääte koskaan kertoko, min näitte
Tän' yönä.

HORATIO ja MARCELLO

Emme.

HAMLET

Hyvä, vannokaa.

HORATIO

Nimessä kunniani, min' en kerro.

MARCELLO

En, kunniani nimessä, myös minä.

HAMLET

Tuon miekan kautta!

MARCELLO

Me jo vannoinme.

HAMLET

Tuon miekan kautta, sanon.

HAAMU (Maan alta.)

Vannokaa!

HAMLET

Haa! niinkö, mies? Vai siellä, kelpo poika?

Kas niin, – te kuulette sen kellarista, —
Nyt vannokaatte.

HORATIO

Vala lukekaa.

HAMLET

Ett'ette koskaan kerro, mitä näitte,
Tuon miekan kautta vannokaatte.

HAAMU (Maan alta.)

Vannokaa!

HAMLET

Hic et ubique? Paikkaa muuttakaamme. —
He, tänne, hyvät herrat,
Ja käsi miekalleni taas: ett'ette
Te koskaan kerro, mitä kuulitten,
Tuon miekan kautta vannokaatte.

HAAMU (Maan alta.)

Vannokaa!

HAMLET

Niin oikein, vanha myyrä! Joutuun kaivat.
Sep' oiva vallinluoja! – Vielä kerran.

HORATIO

Nimessä taivaan, outoa ja kummaa!

HAMLET

No, sano tervetulleeks outo vieras!
Horatio, taivaassa ja maass' on paljoa,
Jot' ei sun järkioppis uneksikaan.
Mut tulkaa. – Vannokaa, ett'ette koskaan,
Niin totta kuin teit' armo auttakoon,
Vaikk' oisi mulla käytös kuinka outo, —
Kosk', ehkä, vasta-edes katson hyväks
Ruveta hupsun tapaiseksi, – että,
Kun näin mun näätte, silloin ette koskaan
Ristissä käsin näin, tai päätä puistain,
Tai lauseit' epäilyttäviä lausuin,
Kuin: "Niin, niin, tuon tunnen"; – tai: "Voisin, kun vaan tahtoisin"; —
Tai: "Jos tohtis vaan"; – tai: "On niitä, jotka tietää"; —
Tai moisill' umpilauseill' ilmaise
Minusta mitään tietävänne: – että
Sit' ette tee, niin totta kuin teit' armo
Hädässä auttakoon, se vannokaa!

HAAMU (Maan alta.)

Vannokaa!

HAMLET

Pois rauhaan, henki häiritty! – Nyt, herrat,
Sulimmat jäähyväiset teille lausun,
Ja jos niin halpa mies, kuin Hamlet, teille
Osoittaa jollakin voi ystävyyttään,
Ei tahto puutu, suokoon Luoja. Pois nyt;
Mut sormi huulill' aina, muistakaatte.
Sijoiltaan aika mennyt on; – voi, että
Juur' minä synnyin laittamaan sit' ehjäksi!
Nyt tulkaa; yhdessä me menkäämme.

TOINEN NÄYTÖS

Ensimmäinen kohtaus

Huone Poloniuksen asunnossa

(Polonius ja Reinhold tulevat.)

POLONIUS

Vie hälle rahat nuo ja kirjeet, Reinhold.

REINHOLD

Kyll', armollinen herra.

POLONIUS

Ja viisaast' oikein tekisit sä, Reinhold,
Jos, ennenkuin käyt luonaan, tiedustaisit
Vähäisen käytöstään.

REINHOLD

Sit' aioinkin.

POLONIUS

No, hyvä, hyvä. Ensin, näet, kysyt,
Kuin monta tanskalaist' on Pariisissa,
Ja keitä, mistä, kuinka elävät,
Ja millä, kenen seurassa, ja miten.

Ja kun näin kiertäin, kaartain huomaat, että
On poikan' tuttu, silloin lähemmäksi
Sa karkaat kysymyksilläs; hänt' olet
Vaan hiukan tuntevanas; sanot näin:
"Ma tunnen hänen isäns', ystävänsä
Ja, osaks, hänet"; – ymmärrätkö, Reinhold?

REINHOLD

Kyll', aivan hyvin.

POLONIUS

"Osaks hänet, mutta",
Voit lisätä, "en tarkoin; vaan jos on hän
Se, joksi luulen, on hän sangen hurja,
Sen ja sen tapainen"; – voit valhetella
Hänestä, mitä tahdot, mut ei mitään,
Mi loukkais kunniata, muista se;
Vaan tuollaisia hurjan, huiman töitä,
Jotk' ovat nuoruuden ja vapauden
Tovereiks yleisesti tunnetut.

REINHOLD

Kuin kortinlyönti?

POLONIUS

Niin, tai juominen,
Miekkailu, kiroominen, riidanhimo,
Huoraaminen: niin pitkälle voit mennä.

REINHOLD

Se loukkais kunniata, hyvä herra.

POLONIUS

Ei suinkaan, kun vaan moitteitasi höystät.
Mut älä lisää, hälle häpeäksi,
Ett' oisi hillitön hän nautinnoissaan,
Sit' en ma sois; vaan viat tee niin kauniiks,
Kuin oisi ne vaan vapauden tahraa,
Tulisen mielen ilmi leimahdusta,
Ja veren hillittömän irstaisuutta,
Jot' ei voi kenkään välttää.

REINHOLD

Mutta, herra, —

POLONIUS

Miks tätä käskenkö?

REINHOLD

Niin, sitä tietää
Ma tahtoisin.

POLONIUS

Niin, tuumani on tämä,
Ja, luullakseni, varma on se juoni:
Nuo turhat virheet poikaani sa heität
Kuin työssä saadun, pienen tahran vaan.
Huomaahan:
Jos puhekumppanis nyt, jota tutkit,
Tuon nuorukaisen joskus syypääks nähnyt
On näihin vikoihin, niin varmaankin hän
Lopettaa tähän tapaan: "herraseni",
Tai niin, tai: "ystävä", tai: "hyvä herra", —
Sen mukaan, miten sen maan tapa on,
Tai arvo muuten vaatii.

REINHOLD

Hyvä, hyvä.

POLONIUS

Ja sitten tekee näin hän, – näin hän, – Mitä
Olinkaan sanoa? – Hiis olkoon, jotain
Sanoa piti mun; – ma mihin jäinkään?

REINHOLD

Lopettaa tähän tapaan: "herraseni",
Tai: "ystävä" tai niin, tai: "hyvä herra".

POLONIUS

Lopettaa tähän tapaan, – niin, niin aivan:
Näin päättää hän: – "sen verran tunnen; hänet
Ma eilen näin, tai jolloinkulloin toiste;
Sen ja sen kanssa; ja, kuin sanoitten,
Löi milloin korttia hän, milloin juopui,
Ja milloin tappeli hän pallisilla."
Tai näinkin: "milloin kulki huonoon paikkaan",
– Se on, näet, porttolaan, – tai jotain muuta. —
Ja katsos nyt:
Totuuden touta näin käy valheen syöttiin;
Ja näin me viisaat älyniekat voimme
Salaisten juonten sekä mutkain kautta
Ja kiertoteisin tulla itse tielle.
Tään opin, neuvon mukaan poikaani
Nyt tiedustele. Käsitähän, mitä?

REINHOLD

Käsitän.

POLONIUS

Herra kanssas! Hyvästi!

REINHOLD

Mut, hyvä herra —

POLONIUS

Hänen halujansa
Omistas arvaa.

REINHOLD

Kyllä.

POLONIUS

Katso, että
Hän soitantoon harjoittaapi.

REINHOLD

Kyllä.

POLONIUS

Hyvästi!

(Reinhold menee.)

(Ophelia tulee.)

No, Ophelia? mitä nyt?

OPHELIA

Voi isäni, ma säikähdin niin kovin.

POLONIUS

No mistä, Herran nimessä?

OPHELIA

Kun huoneessani ompelin, niin astui
Eteeni Hamlet, jakku aivan auki,
Hatutta päin ja sukat likaisina
Ja sitehittä nilkoiss' asti roikkuin,
Kuin vaate kalvas, kalisevin polvin,
Ja katsanto niin kurjan surkea,
Kuin ois hän helvetistä maalle syösty
Kauheita kertomahan.

POLONIUS

Hourupäissään
Kai rakkaudesta?

OPHELIA

En tiedä, isä,
Mut pahoin pelkään.

POLONIUS

Mitä sanoi hän?

OPHELIA

Hän tarttui kouristaen ranteeseni,
Siit' astui taappäin käsivarren matkan,
Ja, toinen käsi silmäin yli näin,
Hän kasvojani tarkkaan katsoi, niinkuin
Niit' olis piirtää aikonut. Näin seiso
Hän kauan. Vihdoin, kättäni hän puisti
Ja nyökyttäin näin kolme kertaa päätään,
Niin haikeasti huokasi ja syvään,
Kuin olis ruumis rusementunut aivan
Ja henki lähtenyt. Mun sitten päästi,
Ja, pää yl' olan taappäin kääntyneenä,
Tien näkemättään löytävän hän näytti:
Ovelien silmäins' avutta hän astui
Ja loi ne minuun, kunnes katosi.

POLONIUS

Käy, seuraa mua; kuningasta etsin.
Tää oikein rakkauden hourett' on,
Jok' omaan vimmapäisyyteensä sortuu,
Ja hurjiin töihin tahdon vie niin hyvin
Kuin moni muukin himo taivaan alta,
Mi luontoamme vaivaa. Häntä säälin. —
Ehk' olit tyly hänelle viime-aikaan?

OPHELIA

En, isäni; vaan käskystänne kirjeet
Pois lähetin ja pääsyn hältä kielsin.

POLONIUS

Hän siit' on hulluks tullut. Kadun, ett'en
Älynnyt paremmin hänt' urkkia;
Sen leikinteoks luulin vaan ja aikeeks
Sua turmella. Tuo hiiden epäluulo!
Yht' omituista meille vanhuksille
On liioiteltu, turha luulotus
Kuin nuorisolle miettimisen puute.
Nyt kuninkahan luo: tään hälle kerron;
Enemmän kiusaa tuottais salaaminen
Kuin vihaa lemmen ilmiantaminen.
Tule.

(Menevät.)

Toinen kohtaaus.
Huone linnassa.

(Kuningas, kuningatar, Rosencrantz, Gyldenstern ja seuralaisia tulee.)

KUNINGAS

No terve, Rosencrantz ja Gyldenstern!
Ei harras halu yksin nähdä teitä,
Apunne tarvekin se meitä vaatii
Näin jouduttamaan teitä. Tuttu teille
Hamletin muutos on; sen siksi sanon
Kun ennellään ei ole sisänäinen
Eik' ulkonainen ihminen. Mi lienee,
Pait isän kuolemata, vienyt hältä
Näin kaiken itsetuntemuksen, sit' en
Voi aavistaakaan. Pyydän teitä, herrat,
Kosk' ootte hänen kanssaan kasvaneet,
Ja yhdenikäiset ja luonteisetkin,
Ett' tänne hoviin suvaitsette jäädä
Vähäksi aikaa, häntä seurassanne
Huveihin viehtämään, ja urkkimahan
Sen verran, kuin vaan tilaisuus sen sallii,
Häll' onko joku tuntematon vaiva,
Jot' auttaa voisi, jos sen saisi tietää.

KUNINGATAR

Hän usein teistä puhuu, hyvät herrat:
Ja, varma olen, kaht' ei ole toista
Hänelle rakkaampaa. Jos suvaitsette
Sen ystävyiden työn nyt meille tehdä,
Ett' ajan jonkun täällä vietätten,
Apuna edistäen toiveitamme,
Niin käyntinne niin teille palkitsemme,
Kuin tulee kiittollisen kuninkaan.

ROSENCRANZ

Teill', armolliset majesteetit, on
Rajaton valta suurta tahtoonne
Enemmän käskyn muodoss' ilmoittaa
Kuin pyynnön.

GYLDENSTERN

Kumpaistakin tottelemme,
Ja, kaikin voimin alttihin teille,
Me tarjoamme nöyräst' apuamme
Ja käskyä vaan odotamme.

KUNINGAS

Kiitos,
Ylevä Gyldenstern ja Rosencrantz!

KUNINGATAR

Kiitos,
Ylevä Rosencrantz ja Gyldenstern!
Ja, pyydän, poikani luo heti käykää,
Tuon muuttunehen raukan. – Joku teistä
Nuo herrat vieköön Hamlet prinssin luokse.

GYLDENSTERN

Jumala suokoon käyntimme ja työmme
Hänelle iloksi ja avuks.

KUNINGATAR

Amen!

(Rosencrantz, Gyldenstern ja muutamia seuralaisia lähtee.)

(Polonius tulee.)

POLONIUS

Kuningas hyvä, lähettiläät Norjast'
On tervehinä palannehet.

KUNINGAS

Aina
Sin' olet hyväin sanomien tuoja.

POLONIUS

Niin, enkö? Olkaa varma, kuninkaani,
Kuin sieluni on tehtäväni pyhä
Niin Jumalaa kuin kuningasta kohtaan.
Nyt luulen, – aivoni jos yhtä tarkan
Saa vainun sukkeluuden jäljistä
Kuin ennen, – luulen, sanon, keksineeni
Hamletin hulluutehen tosi syyn.

KUNINGAS

Se kerro, sitä kuulla haluan.

POLONIUS

Mut lähettiläät ensin; sitten tulee
Pitojen päällisruoaks uutiseni.

KUNINGAS

Heit' itse pyydä sisään tulemaan. —

(Polonius menee.)

Hän sanoo, armas Gertrud, keksineensä
Poikamme epävointiin syyn ja juuren.

KUNINGATAR

Syy, varon ma, ei muu kuin isän kuolo
Ja meidän liian kiire naimisemme.

KUNINGAS

Siit' otan selvän.

(Polonius palajaa, Voltimand ja Cornelius mukana.)

Terve, ystäväni!
No, Voltimand, mit' uutta Norjasta?

VOLTIMAND

Suotuisin vastaus terveisiin ja pyyntöön,
Kuningas oiti pani estämään
Veljensä-pojan pestaukset, jotka
Hän luuli varusteiksi Puolaa vastaan,
Mut, tarkoin tutkittuaan, huomasi, että
Ne teitä koski, herrani. Siit' äissään,
Kun vanhaa, heikkoa ja sairasta
Näin viekkaast' eksytettiin, vangitutti
Hän Fortinbrasin. Tämä heti nöyrtyi,
Sai vanhukselta nuhteita ja vihdoin
Sedälleen vannoi, ett'ei enää koskaan
Hän tarttuis Tanskaa vastaa aseisiin.
Iloiten tuosta vanhus hälle antoi
Eläkkeeks kolmetuhat kruunua
Ja täyden vallan viedä Puolaa vastaan
Ne soturit, jotk' oli pestannut;
Ja pyytää, kuten tässä on selvitetty,

(Antaen hänelle paperin.)

Ett' armost' antaisitte tämän joukon
Vapaasti käydä halki maittenne,
Sellaista vakuutta ja palkkaa vastaan,
Kuin säätää kirja tää.

KUNINGAS

Se mieleen meille;
Lukea tahdomme sen aikanansa,
Asiat' aatella ja vastata.
Kuitenkin, kiitos oiva toimestanne!
Levolle menkää. Illaks tervetulleet
Pitoihin tänne!

(Voltimand ja Cornelius menevät.)

POLONIUS

Nyt se toimi päättyi.
Mun herrani ja armollinen rouva,
Selvittää tässä, mit' on majesteetti
Ja mitä velvollisuus on, ja miksi
Yö yötä, päivä päivää, aika aikaa,
Ois päivän, yön ja ajan tuhlaamista.
Siis, kosk' on lyhyys viisauden sielu
Ja laajuus vaan sen ruumiin koristetta,
Niin olen lyhyt. Poikanne on hullu:
Ma sanon hullu; sillä mitä muuta
On hulluus, jos sen tarkoin määrittelet,
Kuin ett'et ole muuta kuin vaan hullu.
Mut olkoon.

KUNINGATAR

Mutkat pois ja asiaan.

POLONIUS

En käytä, rouva, mutkia, sen vannon.
Hän hullu on, se totta; totta, että
Se paha on, ja paha, että totta.
Hupainen sananväänne; mutta pois se!
En käytä mutkia. Siis myöntäkäämme,
Ett' on hän hullu. Jäljellä nyt, että
Syyn harkitsemme tähän muutokseen,
Tai oikeammin: puutokseen; näet, tuolla
Puutteellisella muutoksell' on syynsä.
Niin siihen jäämme nyt, ja se on jäännös.
Nyt aatelkaa:
On tytär mulla, – on, kosk' on hän mun —
Jok' antoi, niinkuin lapsen tulee, mulle,
Huomatkaa, tämän. Päättäkää nyt itse.

"Taivaalliselle, sieluni epäjumalalle, kauniiksi kaunistetulle
Ophelialle."

Huono sanantapa, hävytön sanantapa: "kaunistettu" on hävytön sanantapa. Alutta kuulkaa nyt. – Niin:
"Hänen komealle valkopovellensa, nämä" j.n.e.

KUNINGATAR

Tuon onko Hamletilta saanut häh?

POLONIUS

Ma kaikki kerron, rouva; malttakaa. —

(Lukee.)

"Epäile tähden paloa
Ja kirkkaan päivän valoa;
Totuutta valheeks luule,
Mut lempeäni kuule.

Oi, kallis Ophelia! Minulta sujuu huonosti tuo runomitta. Mulla ei ole taitoa huokauksiani mitata; vaan että sua suuresti lemmin, sinä sydämeni lemmitty, usko se. Jää hyvästi.

Ijäti sinun omasi, armahin neito, niin kauan kuin tämä ruumis elää.

Hamlet."

Tään tyttäreni näytti, niinkuin piti,
Ja lisäks hänen kosintansa, miten
Se kävi, ajan, paikan, tavan, kaikki

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.